

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

Storočnica rozhlasového vysielania a sedemdesiatiny televízneho vysielania v bývalom Československu

Prvá rozhlasová hlásateľka musela dať výpoveď – jej manžel si totiž neželal, aby na seba pútala priveľkú pozornosť.

■ KOŠICE 27. APRÍLA 2023

Máj 2023 prinesie dve okrúhle mediálne jubileá viažuce sa na územie bývalej Československej republiky – 70 rokov pravidelného televízneho vysielania (1. mája 1953) a 100 rokov rozhlasového vysielania (18. mája 1923).

Mladá Československá republika bola jednou z prvých krajín sveta s pravidelným rozhlasovým vysielaním – skôr začali vysielat' len pittsburská rozhlasová stanica *KDKA* ([2. 11. 1920](#)) a v Európe britská *BBC* (14. 11. 1922). V Československu sa pravidelné rozhlasové vysielanie oficiálne začalo v piatok 18. mája 1923 o 20.15 hod., a to zo stanu požičaného od skautov, umiestneného v blízkosti letiska v pražských Kbeloch.

„Vysielanie sa spočiatku realizovalo v skromných podmienkach. Tvorili ho predovšetkým hudba a hovorené slovo. Jeho neodmysliteľnou súčasťou bola aj parazitná modulácia v podobe ťahavého, veľmi nepríjemného tónu,“ konštatuje Marián Gladiš z Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorý sa venuje dejinám slovenskej a svetovej žurnalistiky. Ako zaujímavosť dodáva, že prvou hlásateľkou pražského *Radiojournalu* bola Emílie Tučková-Kočová, ktorá sa do dejín médií zapísala ako prvá rozhlasová hlásateľka na svete. „Jej hlásateľská kariéra však netrvala dlho – vydala sa a jej manžel si neželal, aby na seba priťahovala príliš veľkú pozornosť, preto bola nútená dať v rozhlasovej spoločnosti výpoveď. Omnoho neskôr priznala, že manžel nechcel ani len počuť o tom, že by zostala v *Radiojournalu*, nuž sa musela podvoliť jeho rozhodnutiu. Aj taká bola naša spoločnosť začiatkom 20. storočia...“

Prvý pokus o rozhlasové vysielanie na Slovensku uskutočnili košickí poštovní technici v Haniske pri Košiciach v dňoch [20. až 22. decembra 1925](#). Skúšobné rozhlasové vysielanie sa u nás začalo 3. augusta 1926 z Bratislavy, regulárne potom od 3. októbra 1926, a o pol roka – [17. apríla 1927](#) – pribudla košická odbočka *Radiojournalu*. Najvýznamnejší organizátori rozhlasového vysielania na Slovensku boli Ladislav Moyš, Emil Rusko a Anton Prídavok.

Pravidelné skúšobné televízne vysielanie v Československu sa začalo 1. mája 1953 z priestorov Meštianskej besedy v Prahe. Na príprave televízneho vysielania sa však pracovalo už v 30. rokoch – priekopníkom bol český fyzik Jaroslav Šafránek, ktorý v roku 1935 zostavil funkčnú aparatúru na vysielanie a príjem televízneho signálu.

„Začiatkom roka 1937 sa v tlači dokonca objavila informácia, že v priebehu roka bude zriadená televízna vysielacia stanica, a to v budove poštového úradu v pražskom Žižkove,“ uvádza Marián Gladiš. „Realizácia projektu sa však ustavične odkladala – najprv na začiatok roka 1938, potom

na jarné mesiace... Sľubný vývoj nakoniec negatívne ovplyvnili politické udalosti v druhej polovici roka 1938, a to najmä Mníchovská dohoda a Viedenská arbitráž, následne rozbitie Československa na jar 1939 a zakrátko druhá svetová vojna.“

O zavedení televízneho vysielania rozhodla československá vláda napokon až v roku 1952 – už v nových politických a spoločenských podmienkach –, pričom po vzore Sovietskeho zväzu mala aj v Československu televízia slúžiť najmä ako nástroj na šírenie komunistickej propagandy.

Na Slovensku začala televízia vysielat' 3. novembra 1956 z Bratislavy. Košické televízne štúdio bolo vytvorené k 1. januáru 1962 (vysielat' začalo 25. februára) a 29. januára 1966 bola zriadená Kraľová redakcia ČST v Banskej Bystrici.

■ SPRACOVAL A MÉDIÁM SPROSTREDKOVAL

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach